

M̄ fommū pénte

Mbèlimè

M̄ fommū pénte

Histoires de la vie
(en langue mbèlimè)

Textes issus d'un atelier d'écrivains
Auteurs : YASSOUA DOUTE Nassi Nicolas
POMBA Séraphin
N'GNOUANSI Barikissou
KOMBIENI N. Nestor

Illustrations : "The Art of Reading" CD,
SIL Internationale, 2001

Ce livre a été produit avec l'assistance
technique et financière de SIL

1ère édition, 1er tirage (225 exemplaires)

© SIL Bénin et AALC

(Assoc. des Alphabétiseurs en Langues de Coby)

Dépôt Légal 7145 du 14 mars 2014, 1er trimestre

Bibliothèque Nationale

ISBN 978-99919-1-784-9

Cennaate ū pōkpēkiso

Cennaate yē cīnī nne Nenbɔni pūōhɔ Nenwuɔke.

Dāade bā kū Nenbɔni ā hítá n yē u yāādī kē dāake ; ā n̄ yā n tē ū bántɔ ū pūōhɔ Nenwuɔke wē n yēnni ū yāādī kē dāake. Nenwuɔke hē bāntɔ ū yāa yáátɔ ū cīnī nne n̄yē cennaate.

Cennaate hē bāntɔ mandē, n bōkī nne n̄ húkí ū ciennū n buó Nebɔnni pāntife n bōkī kē dāake, ū yāādī dī bɔnde

dīyē, a u cutá mīnī ū min' dómú n̄yē ū tīebu. N bōkītā Nenbɔnnī sēede ū pūōhɔ pōō. A dī wæede u bō cé ! A u yā n tē yēndē ū tiētɔ n̄wē. U tóntɔ dī bɔnde dīyē.

Nenbɔnni sēede a ū yīe nne ū pūōhɔ a be n̄ dūā ū cuude hīnnī a ū baka hē bō.

U dēmō dī bɔnde dīyē n yē u nī hūni “a ū pōcīnde ā yēētā n yē n̄ yāa bō sō kē dāake, nē n̄ sēdī kē dāyāākē.” Nenbɔnni bāntɔ n hē yīēnɔ n yāa m̄

dāame kē dāāke, n hē ā ke pōti n kotá n bikítá nī dī sēede nne n tónti cennaate kpāā n biidī ū mírfúohy. U kúúto nī dī bonde diyē dī sēede hīnnī a “ū bíísī ā tēnī n cuō bē tōo nne ī hūusi. Ne fúndēe cennaate dī cuude hīnnī a kē biike kē n bā ā fēetā n pēdimu kē tōo n yē u bāa duā dī cuude hīnnī nne n nī. Nēnnē cennaate ā pudi mīnī dī cuude hīnnī n yē ū nī tūōnī nenbōnni a u yēkitā.

A cennaate ā yē kē nōoke a nenbōni ā nōotā ū dōoke nne n tūunī, a cennaate tieti a ū tádíkúnhu nō papaa, nenbōnī mēn’ tūunī wē n pō n tātā u bāa n hō sēede, a Cennaate ā kúútá a Nenbōnī ā pīkī. U bāa tennē hō sēede kōnbeto di tē. Nne fúnē bē sēyānbe a ī hūusi ā yē papaa, a be u pāatā n sōnni Nēnnbōni n tōo n hūnnā. U hūnōo nēnnē n piimú ū pūōhō n nūā n yē u nī pōo. Cennaate tōmōo bē cendānbe a be sōnni Nenbōnni a u yīeni, n wīētā tī wānte u nī tōo nī tiyē n pōo nē pénte nne m dāame. Cennaate ā kúúto nyē ā yēnciñtō cuude ā yāmmāde tē bā, nē nō m hūúmú mū.

Cennaate biidī n tē u díto defidi wē a ne u tōdikine. U bāntō n tē ne hē nō defidi ā nī kúútá nyē ā yēnciñtō n cuude n duā nne ū pūōhō.

Yēndē hō dāāde sī bíisī n̄ sēsī náámú hē bō ; ā mómó
bā Cennaate? Dē bē n kpā n hē kúúto nē yanyamme yēē
ya n̄sō.

Dī hē yaā nāā cennaate wānte nne ū yoo hē kpā.

YASSOUA DOUTE Nassi Nicolas

Ū cāātū

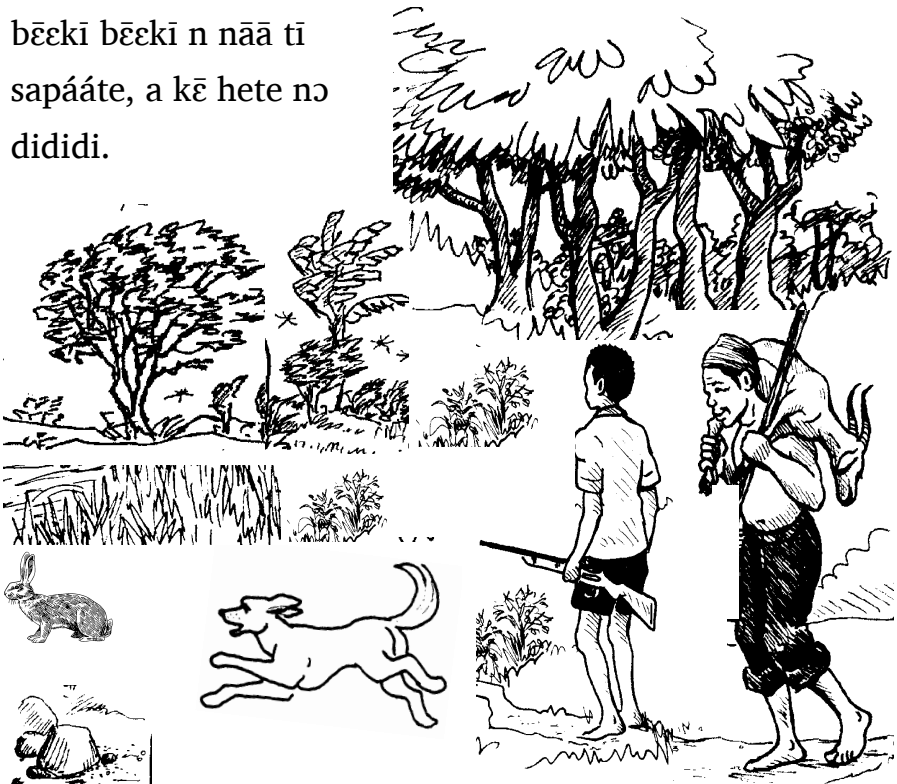
Dākpē dā tāātē dā ū cāātū ā biene tuse yē n yēdē a tī
bōkitā ū cāātū cókítá tāde hínní. N̄ nī dī pēdimu ne dē
pāāki n̄yē n̄ pénte tī n tūunī mīnī.

Kē tepuoke dāāke dā ā sōtihe, tē ū kpááhū yānbe, a tī
bō n tūntī, tūntī n wāati ā yēē. A bē tūōbe yōsī bē tēye
dēnbe n bāanī ū cāātū n̄ bōnde. Niinē, tē bē hētíbe, a tī
kémú bē n tī kpēmū nne. Be nī yē dī bōnde diyē hēi!
N fōonā a tī báátí.

M̄ púkíme hínnī, a n̄ kēsi a sī būsī tietō n hoosí. A n̄
tōō n̄ nānke Nenbōni ā dennī ū cuude hínnī a di nō
kídí-kídí, n p̄jini tī múóte. N tīihī n bootá, n ya bē
nitibe yāanī n hōsī m̄ mōmōmme. A u tī hēemu n yē :
báátí ya, báátí ya a tī n̄ yāādī.

A tī hítá nne tī būsī n be cūukī, a bē n tēdi sāmmitē a be dāa a tī n yāādī yāādī n pō n tontá dī tāde puade nne n bāanī bē yōtībe. A ne hē pōti a n ya a bē nitibe tonsí mīnī i piē i piē, a tī hādī ā táade hínnī n be bāanī.

Be tónto dī bōnde diyē nne n hōsī a ti hítá n yē cacaa, a kē sonke ā yē kutida, maa a tī púná sī nōsī. N bō n nī n ya kē tēdimū, a ne nāā ū yāahū ke tōō. A sī būsī ke pietí. A n bōyāake á n ke tūunī n pudi n cētā kē hīisī n ke piimú. A ke tūo bēekī bēekī n nāā tī sapáate, a kē hete no dididi.

Ti die di bɔnde diyē di tāde a sī s̄ānsī n̄ yānbe ā n̄ kpā ā tēehɛ. Nne n̄ nāā n tē kē s̄ānke hē nī fúdi n diē. A tááde yē bō di hínní nne ā tiene. A sī yūōsī, sī sonsī, sī kōōsī, ī tādihaanī, sī hōsī. A ne tē p̄inti-p̄inti, á ū n fē bō pūo. A bē n tō tī téndáate nādo kom kom.

A n̄ nī n̄ hínti n hɔtɔ, maa n cūōnī a n̄ yamme dāātē. Nne n̄ nāā n tē ū Wāāno kōōde hē kēedi nīnke.

POMBA Séraphin

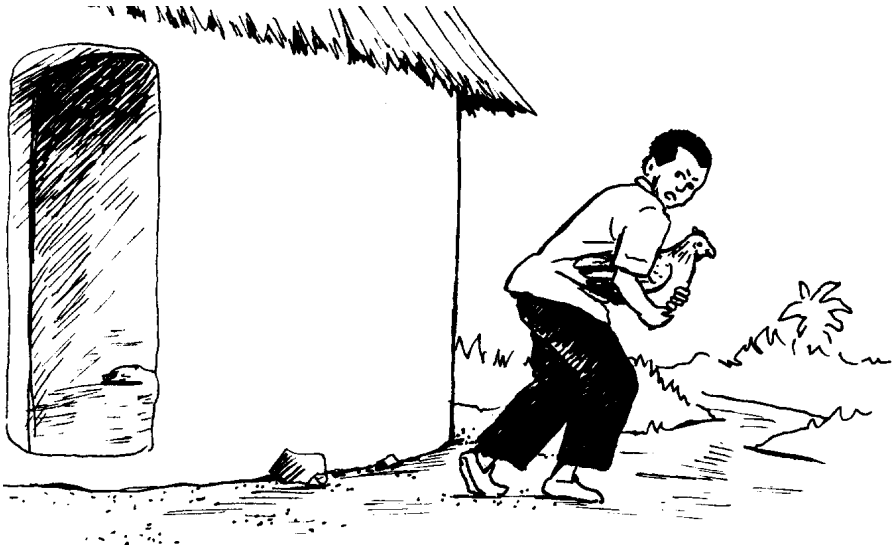
Ū tūutibu

Ā biene 1998 ū tūutikp̄iemɔ bukadi ū wūōnī n nāā di mūtide n kótɔ n cē n dōnne kē yūōke, dē kúútɔ tī sēede nne ū cōncōnbe.

Dākpē 18 tī kēente ā biene 1998 kando h̄innī a n̄ nī bōkɔ Dinanakide n kpenɔ ū mōūdī. N dēetā n cōnnā ū bōnāātū a ku nāā kē tēndēbitike. A tī tēnh̄u yīēno u bāa tōo nī ū kūh̄n̄kuoh̄u n dōōno n nī kūōsi kando dēē dā. Ā yoo bō di cuude h̄innī nne tī kute ū kuoh̄u nne m̄ dāame h̄upōdike sih̄ nē h̄innī. M̄ yōmū bōnde a ū n̄tiyāa u bāa ā n̄ kúuti minī nne n̄ dokisī ā cipe n dūa n dedi n h̄uni.

Bē nitibe fē cōkō dī bōnde diyē n duā n kuutá n duā kē tēndoke tennē fēfē, a sī nōsī dūa, tī dēkīte nne n̄sō ī dēkentiī fē duā. Báa a m̄ n̄mmu puomú dōdō ū n̄iito hē ā kēsi.

Bukadi nne ū wēbitūōbe ā hítá n yāāsī wīi, a be nuōnī ā n̄ nāā m̄ cunpamme n tontá dī sēede a di mādō ā kūōne a ye hōki báa kē kūnhēdike hē nī fúdi n yeetá. A be bōōnā kē tūutiyoóke n fōōnā n cākidi dī cōde n kuutá n tōō nē n fē bō ā sīihē tennē. Be yakító dī bōnde diyē a kē biike ā mūōsī n dēkitá n̄ nīi a u sēntā n ya dī cuude fūō a u dennī n sēntā n̄ tōō a u dennī n bootá n ya ū dúódú cōde fūō, a n̄nke kōn'hē bō dī cuude h̄nnī a u dedi n bōki n sēntā ū maanō a be tūnnā sī nōōsī. Be tūutibe buó

n nāā kē nōnbōnke. Be deeto n̄yē ā yoo n tén' sēnti n tontá dī sēēde diyē n yētā n cooná n nānā nne í nāā be kúúto, n kātā. Be nāñnāñkī tenne kū n tontá Bukadi sēēde n ya sī n̄w̄sī yúóto a be kotá nī n duā.

Ū wēntū a n̄ tō ā bōkī tī kadimōkíte n yē bē tūutibe yē hōnē n̄ yuuto a n̄ hē be yaā, n̄ nī n yāa bē n̄w̄sī kúúto nēyē.

Bē nitibe bē fē ā húusi n yē ā nī í pímú m̄ máámē. A n̄ tō ā yē á n̄ pímō m̄ mááme u nī pati. N bōkī n pēdimu ā súose bē tūutibe pāñnō nēyē. A ā súose ā yē á tī bōko n hē yaā ā nī pati bē sēyāñbe ? a n̄ tō ā yē hoo. A be hitá nne í yāādī a Bukadi ā tēnī ū sēēde.

A ā súose ā tóntá n yē ū pūōhō ā bēkītā a u yēētā. A ye cōntā sī bēēsī a ū nitipūōhū kōnte ā sāā nne í tē pipibu a u n tē m bīdime cēhī-cēhī n nāā dī dētōhīnde. A ā súose ā u yēē sō u kuutá n dēetā ī pīeni n yē dō a ye bēkītā n hiiní n̄ tō n yē u í bōnnī n kuutá. A n̄ tō ā dōokī n ya ū nīñte baáte n hē ā ya tī tūōte a be bēkītā dī cuude tūōde n ya sī kósí nne ī hañnī tī kódínáate, a u yūu bē cēkūōsibe bē n kpēnnō n nī n̄ pōō n benná tī

húnte a be fūutā nē fē n dēnnā mīnī a ū n fē bō ā n tónsí
n pāatɔ n dēesī ū wānte.

Nē dā nē tēndokide dē nāā dī húdūɔde yē bō ā m̄
nītimīme nāā ī puoh̄ mīime. A ū sūnhu bō ī pīē sō ī fē.
Dī wēede ā pīímú n̄ tɔɔ a u n̄ mūɔsɔ a ū nōncūɔte nānki
fē tēdife nīime n̄ tē yadi-yadi.

Nēnne yē tennɔ á ū tūutɔ ā yūutɔ ā dōɔnɔ ā yamme ā nī
fúdī wē n u piimú nne m̄ cēyɔmmē.

N'GNOUANSI Barikissou

N̄ tɔɔ KPAATE Kɔnbienu húúmú

N̄ tɔɔ híí ā biene tuse yē n yēdē nne yē ninnyē h̄nnī kū a
ne nɔ dādaā dā, ā dāa kē piike nne yē ninyē. A ū húúmú
ā yānki tī sēede h̄nnī Ditadinuɔde.

U dē nɔ ū n tēdī wē n tēdī tī wānte nē n nɔ ī naah̄ , ī
suā, sī būōsī, sī kósí, ī h̄anī nne, n̄sō nē n fē pukí ū tedū
n̄ pōo.

Nne n̄ nāā n tē ū wīenū tī pédímɔ n̄sō kū pɔke h̄nnī n yē
ū niitɔ nɔ māte tī n yēdē kū : ū kuɔnū kū n nɔ tī táte nne

kē bōdike kē n nɔ m̄ tākime, a dāade bā nī bō wē a u hí; ū tākime á diē kū pō, a ū kuɔnū ā kótá tī táte hīnnī.

Tennē a n̄ tɔw dē á būɔki a tī u tōō ketɔɔeke dokotōdi a u hí hē pō, a be u tōonī n dōɔnā dī sēede ū kóyāāhu hīnnī. Ne dē dēe n̄wē ū n fē bō n dē u yā; nne í nāa n tē u dē tēdī m̄ fommū mū a mu wēnni n dōnne n̄sō yesu kidisi dē nɔ kēyē. U dē dūonɔ ī tiēnī, n pāmu ī naahī bē nánáíbe a be hāa bē wuote. Bē nītihōsībe dē kesɔ n̄yē ū húúmú n m̄sī wē m̄ m̄m̄omme a bē piiti ā yē ī nī tōtā, a ne m̄ɔn' bō m̄ sémmē. Ū pūōbe bē naasi ā m̄sī mandē, n dōdī nne í bidímú n kōn' hē yá be bō nēyē. Nē dāade dē nānkī ū tēnhu yē kóntɔ a bē nītibē tōmmū ā yūubuone a ne tē : “Hii! Hōo! Woyi!” Nē piē nē piē a tē ū bísī n̄ bōde nɔ nē pētine yɔsinē.

Mēnī n̄ dē m̄sɔ dī kpēndē a tī n̄ncūɔte ā cóo nne í
nānkī fē tēdife. N̄ nɔ ū biike u dē fā kēyē kū. N̄ dē bō
Datuode wē n wākīmū sī nakūɔdibiisī a be bōkī nne n̄
pēdimu a tī hūnnī n mīn' hē t̄āntɔ dī sēede h̄nnī n
tūōtā nne Danti kofi a tī fē daá ā popupe. A ye cākidi
yē fē, a Kofi yē ā būɔki a be u tōō dokotōdi. Nē fē yē dē
tōō a n̄ mūōsī yɔsinē n̄ bō nyē m̄ yayamme h̄nnī f̄unnē.

Be dē u kpááhɔ ū kpākīhū, n u kpēkinā dānaatā dā. Tī
māmááte kē piike bieme a be u tōō nne a kankaane a
sī húyeesī písɔ, a bē n kasí í yienī sāa a ne nānkī tī
māmááte, n bō tī dāyānte, n bōkī n u sibirá. Nē dē nɔ
ā sōtihē tī dē u sɔɔ nyē ū yānbē.

Nne nē hō dā, n̄ hē kimɔɔ nē húúmú. Ū tiebu bū n tēdī
m̄ dēēmū té á dōdī nyē a ū tēnhu yē ā mūōsī.

KOMBIENI N. Nestor

Dépôt Légal 7145 du 14 mars 2014, 1er trimestre

Bibliothèque Nationale

ISBN 978-99919-1-784-9

PRIX : 200 F CFA